

Ochrona złóż kopalin

W myśl przepisów ustawy z dnia 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U., tekst jednolity z 2013, poz.1232, z późn. zmian.) złoża kopalin podlegają ochronie, której wyrazem jest m. in. zabezpieczenie warunków do ich eksploatacji (obecnie lub w przyszłości). Aby przedsięwzięcia mające na celu ochronę były skuteczne, powinny uwzględniać specyficzne wymagania poszczególnych rodzajów metod wydobywczych. Przykładowo, jednym z czynników o istotnym znaczeniu dla wydobywania kopalin metodą odkrywkową, niekiedy wręcz przesądzającym o takiej możliwości, jest stan i sposób zagospodarowania powierzchni terenu w granicach udokumentowanego złoża.

Wydobywanie kopalin, w zależności od ich rodzaju i geologiczno-górnich warunków występowania, odbywa się metodą odkrywkową, podziemną lub otworową. Geologiczno-górnice warunki eksploatacji oraz metoda wydobywania danego rodzaju kopaliny określone są m.in. w dokumentacji geologicznej złoża kopaliny (informacje nt. sposobu i systemu eksploatacji złoża zawiera karta informacyjna złoża, podlegająca udostępnieniu w ramach informacji o środowisku).

Poszczególne sposoby wydobywania kopalin, wymagają właściwej dla siebie pod względem wielkości, powierzchni terenu. Obiekty i urządzenia umożliwiające pozyskiwanie surowców metodą podziemną lub otworową, zajmują tylko niewielki procent powierzchni terenu. W przeciwieństwie do wydobywania kopalin metodą podziemną lub otworową, eksploatacja złoża metodą odkrywkową wymaga dostępnej, tj. wolnej od zabudowy oraz infrastruktury technicznej, całej powierzchni terenu położonego

w granicach złoża. Dlatego też właściwie rozumiana ochrona złoża przeznaczonego do eksploatacji odkrywkowej, polegać powinna na wyłączeniu spod inwestycji (zabudowy oraz infrastruktury technicznej niezwiązanej z działalnością górnictwem) gruntów położonych w jego granicach.

Generalnie spośród złóż kopalin udokumentowanych na terenie województwa małopolskiego eksploatacja odbywa się:

- metodą podziemną - ma zastosowanie do złóż węgla kamiennego oraz rud metali,
- metodą otworową - ma zastosowanie do złóż ropy naftowej, gazu ziemnego, metanu z węgla kamiennego, solanki, wód leczniczych i termalnych,
- metodą odkrywkową - ma zastosowanie do złóż kopalin skalnych, w tym:
 - związanych np.: diabazów, wapieni, dolomitów, piaskowców, iłów,
 - okruszowych: piasków, żwirów i form pośrednich między nimi.

Obowiązek ochrony złóż kopalin spoczywa na różnych podmiotach życia społeczno-gospodarczego, przy czym jego charakter, znaczenie oraz środki, za pomocą których jest realizowany, zależą od rodzaju i skali wpływu poszczególnych podmiotów na byt danego złoża. Szczególna rola oraz odpowiedzialność w zakresie ochrony złóż, przypada na podstawie przywołanych wyżej przepisów Prawa ochrony środowiska (Dz. U., tekst jednolity z 2013, poz.1232, z późn. zmian.) jak i ustawy z dnia 27.03.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U., tekst jednolity z 2015 r., poz. 199), organom samorządu terytorialnego szczebla gminnego, stanowiącym prawo miejscowe poprzez uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który ustala przeznaczenie terenów (m.in. dla inwestycji) oraz określa sposób ich zagospodarowania i zabudowy.